

Plan för kommersiell service på Umeå landsbygd

Antagandehandling juni 2019

Plan för kommersiell service på Umeå landsbygd

Antagandehandling juni 2019

Projektgrupp:

Jennie Bergvall Lindström, utvecklingsstrateg landsbygdsfrågor

Annika Myrén, utvecklingsstrateg landsbygdsfrågor

Fredrik Strinnholm, Etableringschef

Kartor, illustrationer och foton:

Umeå kommun där inget annat anges

Omslagsbilder:

Handlar'n i Botsmark, Fotograf: Marie Emanuelsson

Ica Nära Bullmark, Fotograf: Föreningen Furan

Ica Nära Hissjö, Fotograf: Cecilia Holmgren

Holmöns Lanthandel, Fotograf: Jorik Otterbjörk

Sörmjöle Handlar'n, Fotograf: Jörgen Nordlöf

Ica Nära Matboa Tavelsjö, Fotograf: Elina Wikberg

ICA Nära Täfteå, Fotograf: Henrik Mollwing

Ica Nära Blomqvists Överboda, Fotograf: Fredrik Larsson

Programmet på webben: www.umea.se/landsbygd

Innehåll

Inledning.....	4
Syfte och mål	4
Beröringspunkter och avgränsning	5
Metod och uppföljning.....	7
Utpekanden	9
Serviceorter på Umeå landsbygd	9
Servicenoder på Umeå landsbygd.....	9
Servicepunkter på Umeå landsbygd.....	10
Åtgärder	12
Beskrivning av kommersiell service i utpekade servicenoder.....	18
Bakgrund	21
Regionala serviceprogram	21
Regionalt serviceprogram för Västerbottens län.....	21
Statliga stöd för kommersiell service	21
Kommunala mål för kommersiell service på Umeå landsbygd	22
Organisation och budget.....	24
Service.....	25
Bilaga 1: Regler för hemsändning i Umeå kommun	26

Inledning

Tillgång till olika former av service är avgörande för att vardagslivet ska fungera, detta gäller var i landet vi än bor. Förutsättningarna för service skiljer sig dock åt beroende på om du bor i stad, tätort, på landsbygd eller glesbygd. Långa avstånd, litet och glest befolkningsunderlag skapar utmaningar för lands- och glesbygders serviceutbud. Detta gör dock att den service som finns på dessa platser blir desto viktigare.

Kommersiell service på landsbygder, till exempel en lanthandel, fyller fler funktioner än att erbjuda dess kunder dagligvaror: oftast inryms här även post- och paketservice, apoteksombud, möjligheter att ta ut kontanter och liknande. Dessutom utgör lanthandeln och andra servicegivare naturliga mötesplatser för såväl boende och verksamma, som besökare och turistföretag. Om en sådan butik läggs ned kan även förutsättningarna för bygdens övriga serviceutbud försämrats. På samma sätt är drivmedelsförsörjning en viktig förutsättning för lokalsamhället, eftersom att landsbygdsboende i mycket högre utsträckning är beroende av bil på grund av långa avstånd och i många fall hög arbetspendling.

Samordning mellan offentlig, kommersiell och ideell service är därför väsentligt och detta förutsätter ett aktivt deltagande från alla parter, inte minst kommunen.

Inom partnerskapet för det regionala serviceprogrammet i Västerbottens län har parterna gemensamt kommit överens om att varje kommun ska upprätta en kommersiell serviceplan med fokus på landsbygd. Detta för att öka engagemang, förståelse och kunskap kring service som en del av kommunernas arbete med hållbar landsbygdsutveckling. *Plan för kommersiell service på Umeå landsbygd* är ett sätt för Umeå kommun att tydliggöra sin vision och viljeriktning kring utvecklingen av kommersiell service på Umeå landsbygd. I serviceplanen lyfts därför orter fram som är strategiskt viktiga för kommunens varuförsörjning och åtgärder för hur kommunen kan stötta utveckling av kommersiell service.

Syfte och mål

En plan för kommersiell service fungerar som ett verktyg för Umeå kommun i den långsiktiga och strategiska planeringen av kommersiell serviceutveckling på landsbygden, likväl som ett verktyg att öka handlingsberedskapen i servicefrågor. På så vis kan serviceplanen vara handledande i olika stödinsatser samt skapa ökad kunskap internt och externt kring service som en del i arbetet med hållbar näringslivs- och landsbygdsutveckling.

En plan för kommersiell service ger dessutom tydliga förutsättningar för att stödberättigande myndigheter ska kunna ta beslut och prioritera kring ekonomiska stöd till lanthandlare och/eller annan kommersiell service på Umeå landsbygd. Dessa myndigheter kan exempelvis vara Länsstyrelsen i Västerbotten eller Region Västerbotten.

Plan för kommersiell service på Umeå landsbygd strävar efter att ge en helhetsbild av vilken kommersiell service som finns tillgänglig på Umeå landsbygd idag, vilken servicenivå som bör uppfattas som rimlig och hur den nivån kan upprätthållas och/eller utvecklas.

De konkreta och övergripande målsättningarna med framtagandet av serviceplanen är följande:

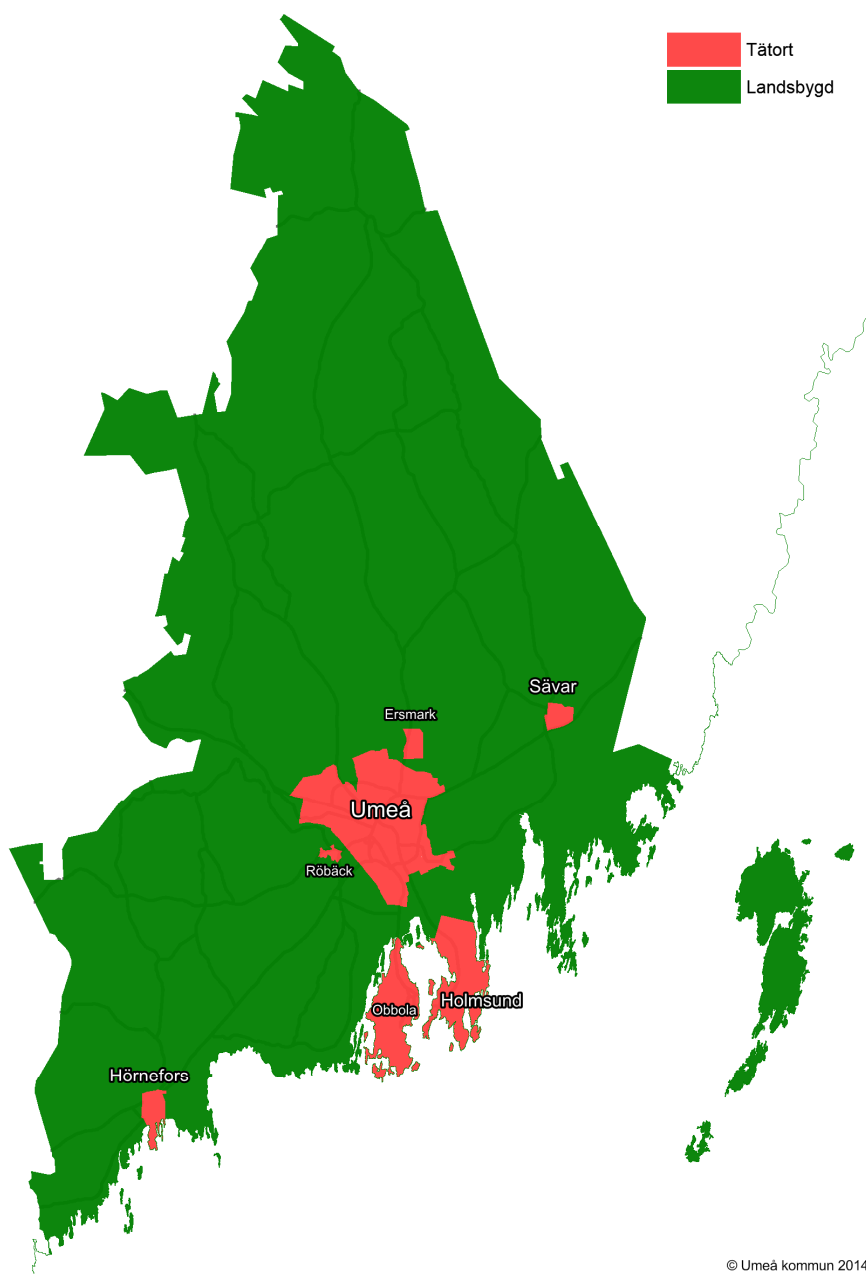
- Att stärka utvecklingen av dagligvarubutiker och annan kommersiell service på Umeå landsbygd
- Att Länsstyrelsen och andra stödberättigande myndigheter har fullgott underlag för beviljande av stöd inom kommersiell service för Umeå landsbygd
- Att kunskapen om betydelsen av kommersiell service på Umeå landsbygd höjs och stärks, internt så väl som externt

Beröringspunkter och avgränsning

Denna serviceplan omfattar endast den kommersiella servicen på Umeå landsbygd, men utbudet av både offentlig och ideell service, samt till viss del även service inom besöksnäring, har en indirekt verkan på planen. Olika former av service verkar ofta stärkande med flera gemensamma beröringspunkter. En utveckling av besöksnäringen på en plats är till exempel kopplat till utvecklingen av servicefunktioner på samma plats. På samma sätt berör den offentliga servicen den kommersiella, genom att en väl fungerande offentlig service ökar platsers attraktivitet för såväl boende som företagare och entreprenörer.

I arbetet med plan för kommersiell service på Umeå landsbygd har utbudet av offentlig och ideell service samt besöksnäring tagits i beaktning vid utpekandet av kommunens serviceorter, servicenoder och servicepunkter. Förslag på åtgärder, genomförande och serviceplanens fokus i sin helhet berör dock endast kommersiell service.

Med Umeå landsbygd menas i detta dokument hela kommunen förutom de stora tätorterna Umeå (inkl. Ersmark och Röbbäck), Sävar, Holmsund, Obbola och Hörnefors. Tätorterna är dock centrala i området kommersiell service då de fungerar som servicegivare för stora delar av kommunens landsbygd.

Metod och uppföljning

I arbetet med serviceplanen har enskilda dialogträffar kring serviceplanering genomförts med Umeås lanthandlare. Planens innehåll har delvis formats efter vad som kommit upp under dessa möten, exempelvis aktuella utmaningar men också vad som fungerar bra och därför bör stärkas och/eller utvecklas. Träffarna har gett en tydligare bild kring de lokala förutsättningarna och förhoppningen är således att *Plan för kommersiell service på Umeå landsbygd* är både aktuell och väl förankrad med kommersiella aktörer på Umeå landsbygd.

Direkt koppling till Program för hållbar landsbygdsutveckling

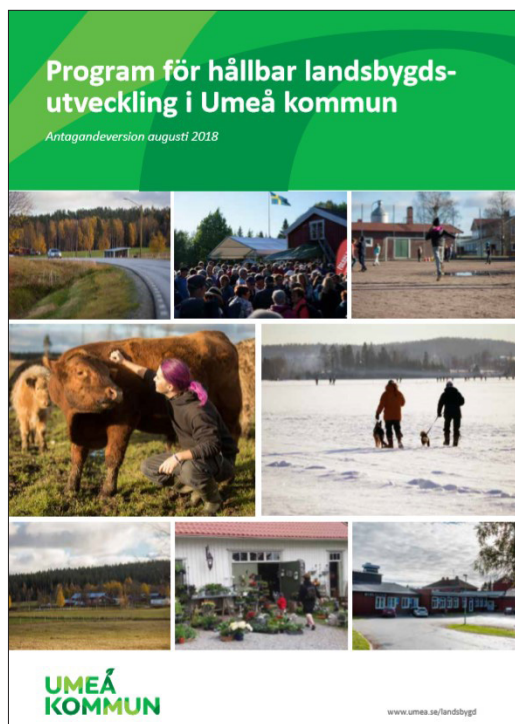
Plan för kommersiell service på Umeå landsbygd är kopplad till och en del av genomförandet av *Program för hållbar landsbygdsutveckling i Umeå kommun* (antagen av kommunfullmäktige 2018). I och med serviceplanens antagande ersätts därmed programmets bilaga *Planering av varuförsörjning och kommersiell service, Umeå kommun*.

I programmet lyfts serviceplanering som en viktig åtgärd för att stötta utvecklingen av kommersiell service på Umeå landsbygd:

Inom de närmaste åren är ambitionen att Umeå kommun ska arbeta med att ta fram en mer konkret serviceplanering med tydliga aktiviteter, där förutom kommersiell service även kommunal och ev. annan service kan finnas med (...)¹

(...) Ta fram konkret serviceplanering med tydliga aktiviteter samt utveckla möjligheterna inom service, till exempel hemsändningsbidrag, nya serviceformer och samordning.²

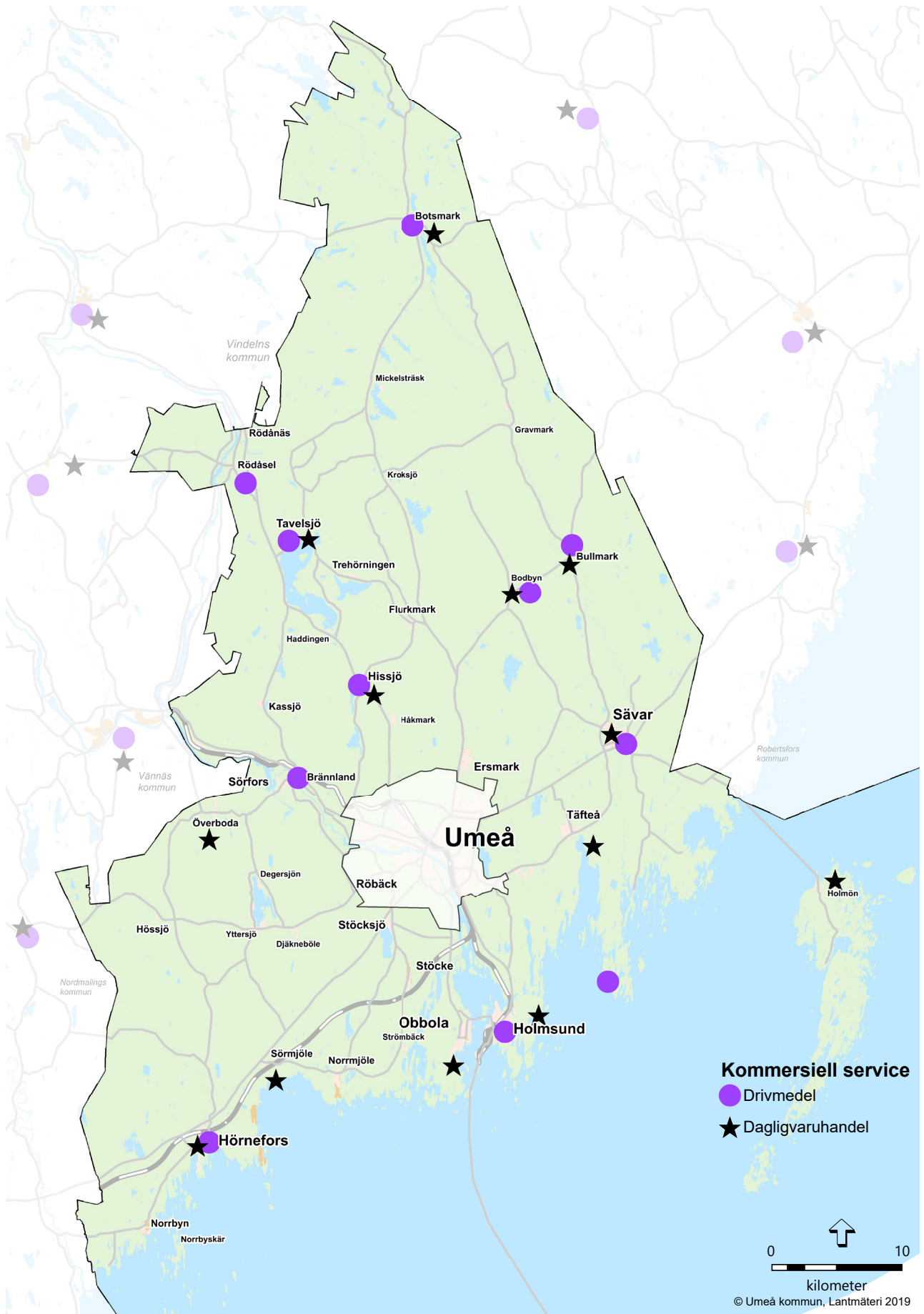
Plan för kommersiell service på Umeå landsbygd bör revideras i samband med handlingsprogrammets uppföljning och revidering, och ambitionen är att detta sker varje mandatperiod. Andra händelser som kan föranleda revidering är ändringar av statliga förordningar omkring stöd till kommersiell service, samt större förändringar vad gäller utbudet av kommersiell service på Umeå landsbygd.

Programmet på webben: www.umea.se/landsbygd

1 Program för hållbar landsbygdsutveckling i Umeå kommun, s.12
2 Program för hållbar landsbygdsutveckling i Umeå kommun, s.12

Karta kommersiell service på Umeå landsbygd

Utpekanden

Plan för kommersiell service på Umeå landsbygd pekar ut vilka orter som är strategiskt viktiga för Umeå kommuns varuförsörjning. I dessa utpekanden används definitionerna **serviceort**, **servicenod** och **servicepunkt**. Dessa begrepp har partnerskapet för det regionala serviceprogrammet för Västerbottens län gemensamt kommit överens om och ska utgöra en resurs vid handläggning av statliga stöd.

Serviceort: centralorten i kommunen med centrala samhällsfunktioner inom utbildning, vård och omsorg, fritid och kultur samt kommersiell service.

Servicenod: den geografiska ort med omgivande landsbygd som utpekats av kommunen som särskild strategiskt viktig för tillgången till service. En servicenod erbjuder olika typer av service och som samordnas med utgångspunkt att stärka serviceutbudet för de som bor, verkar och besöker noden. Noden ska även fungera som en naturlig mötesplats.

Servicepunkt: Ett lokalt serviceställe i kommunen som erbjuder ett mindre serviceutbud och utgör en viktig social mötesplats för boende, verksamma och besökande.

(Regionalt serviceprogram för Västerbottens län 2014–2020)

Serviceorter på Umeå landsbygd

Ingen av de orter med kommersiell service på Umeå landsbygd klassificeras som serviceort. Denna definition används istället för kommunens fem tätorter: Umeå tätort (Ersmark och Röback inräknat), Sävar, Holmsund, Obbola och Hörnefors. I dessa orter finns fullskaliga serviceutbud och stora omland, vilket gör dem till viktiga serviceförsörjare för Umeå landsbygd.

Servicenoder på Umeå landsbygd

Samtliga nio orter med dagligvarubutiker på Umeå landsbygd är att betrakta som särskilt strategiskt viktiga för kommunens varuförsörjning, eftersom landsbygden är relativt befolkningstät. Denna betydelse återspeglas på tre olika nivåer: i lokalsamhället, dess omland samt Umeå landsbygd i stort. Dessa orter erbjuder olika former av både kommersiell, offentlig och ideell service och utgör därmed servicenoder.

Den offentliga servicen är framför allt närvarande genom för- och grundskolor, men i Taveljö finns även ett äldreboende, lokaler för hemtjänst samt en privat hälsofilial. I Bullmark finns ett särskilt boende med daglig verksamhet som drivs av den ideella föreningen Furan. Under sommaren 2019 planeras sex nya lägenheter vara färdiga i grannorten Bodbyn vilka också kommer drivas i Furans regi.

Ett par av Umeås servicenoder bör lyftas upp som särskilt strategiskt viktiga ur framför allt geografisk synpunkt och upptagningsområdets storlek. Botsmark är en viktig servicenod för boende i norra delen av kommunen, där avståndet till närmsta grannort med dagligvarubutik är långt. För att kunna vända den befolkningssvaga trenden i kommunens norra delar är det därför av stor vikt att det finns en kommersiell servicegivare som kan möjliggöra och underlätta vardagslivet för de som redan bor där, men också för de som vill bosätta sig där.

På samma sätt utgör butiken på Holmön ett viktigt nav för boende och är också en förutsättning för att kunna leva och verka på ön året runt. På ön finns för närvarande ingen offentlig service, men den ideella servicen är stark och butikens roll som servicegivare bred. Ingen annan ort på Umeå landsbygd motsvarar Holmön vad gäller avstånd, befolkningsunderlag och geografiskt läge. Ön utgör på så vis en exceptionell del av Umeå kommun och dess särskilda behov av kommersiell service är viktigt att belysa.

Förutsättningarna för kommersiell service i de utpekade orterna skiljer sig åt, både vad gäller avstånd, befolkningstäthet, upptagningsområde, utbud av övrig service men också leverantörer och branschorganisationer. Butiker som drivs genom ekonomiska föreningar i byarna kan sägas ha mer socialt kapital, vilket är en viktig faktor för butiker på landsbygder.

Ort	Butik	Drivmedel
Bodbyn	ICA Börsen	Ja
Botsmark	Handlar'n Botsmark	Ja
Bullmark	ICA Nära Bullmark	Ja
Hissjö	ICA Nära Hissjö Handel	Ja
Holmön	Holmöns Lanthandel	Nej
Sörmjöle	Handlar'n i Sörmjöle	Nej
Tavelsjö	ICA Nära Matboa	Ja
Täfteå	ICA Nära Täfteå	Nej
Överboda	ICA Nära Blomqvists	Nej

Servicepunkter på Umeå landsbygd

Umeås servicepunkter är starkt kopplade till besöksnäringen och utgörs av kiosker, gårdsbutiker- och/eller caféer där någon form av kommersiell service förekommer. Dessa punkter utgör viktiga sociala mötesplatser och besöksmål och kan vara säsons- som året runt-baserade.

Obemannade drivmedelsstationer utgör också servicepunkter och på Umeå landsbygd finns en sådan i Brännland och en i Röddå. Hos Kvarken fisk i Täfteå finns en året-runt sjömack och även denna ses som en servicepunkt.

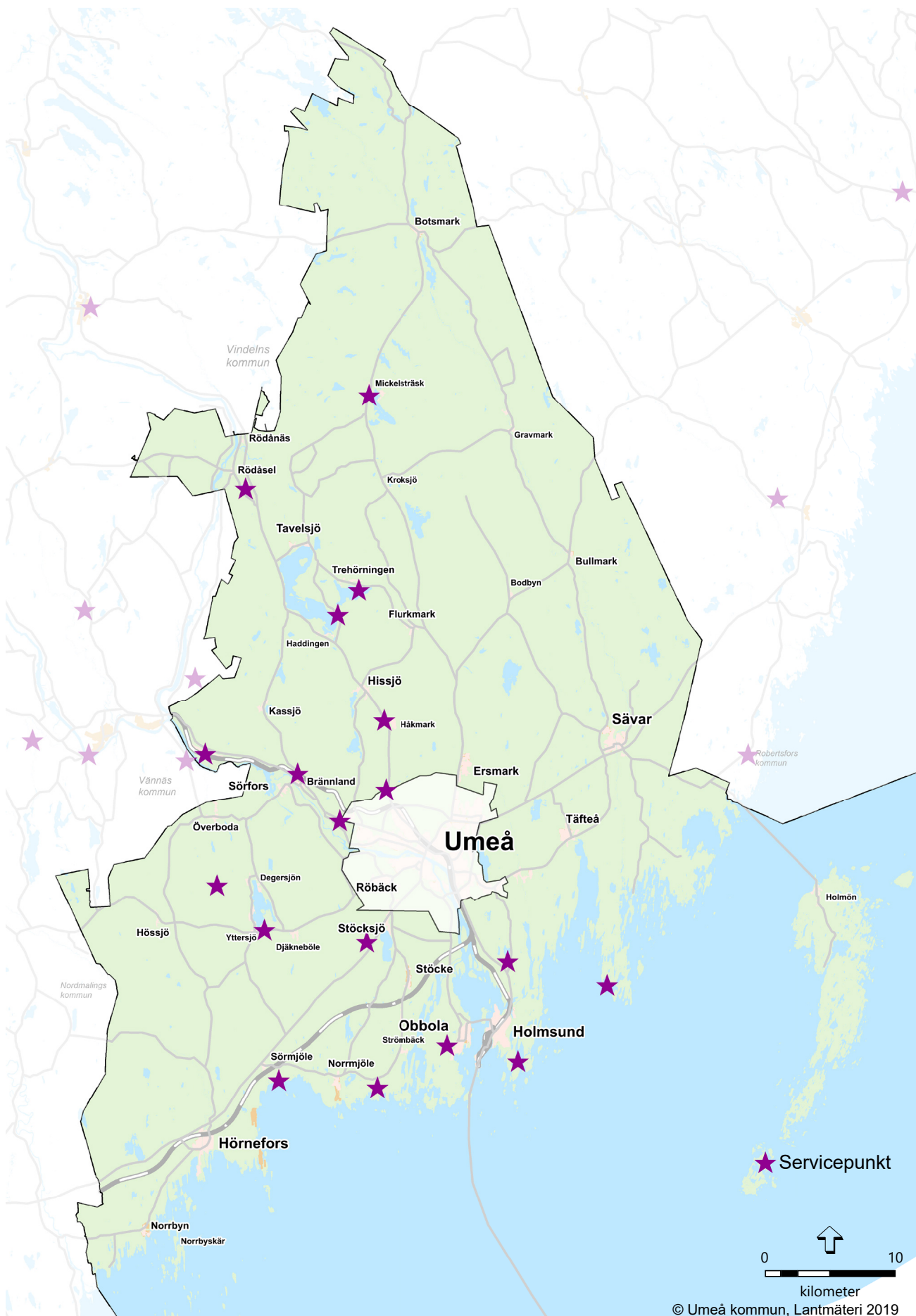
Etablering av nya och/eller utveckling av servicepunkter

Kommunen ställer sig positiv till att privata och ideella aktörer tar initiativ till serviceetablering på orter som idag saknar livsmedelsbutik/och eller drivmedel. Detsamma gäller för existerande servicepunkter om de vill utveckla verksamheten. Det kan exempelvis handla om bygdegårdar, gårdsbutiker eller sommarkiosker som inrättar enklare utbud av livsmedel och basvaror, eller andra nya sociala mötesplatser där kommersiell service ingår. På Umeå landsbygd är det nuvarande utvecklingsarbetet i Stöcke och Holmön goda exempel på just detta.

Häljegård, gårdsbutik och upplevelsegård som är en av Umeå kommuns utpekade servicepunkter. (Foto: Fredrik Larsson)

Karta servicepunkter på Umeå landsbygd

Åtgärder

Nedan listas ett antal fokusområden med åtgärder där Umeå kommun kan verka stöttande för den kommersiella utvecklingen på Umeå landsbygd.

<p>1. Statligt ekonomiskt stöd för kommersiell service på Umeå landsbygd</p>	<p>Samverka med Länsstyrelsen m.fl. omkring företagsstöd och andra stödmöjligheter</p> <p>Tillgängliggöra uppdaterad information och vägledning kring hur och var stöd kan sökas på kommunens hemsida</p>	<p>KSplu (Övergripande planering)</p>
<p>1.1. Lyfta lokala förutsättningar för kriterier till statligt kommersiellt stöd</p>	<p>Föra dialog med Länsstyrelsen Västerbotten samt Region Västerbotten kring avståndskriteriets utmaningar för Umeå landsbygd</p>	<p>KSplu (Övergripande planering)</p>
<p>1.2 Hemsändningsbidrag</p>	<p>Tillgängliggöra information om hemsändningsbidraget och hur det kan användas genom kommunens egna hemsida och genom dialog med lanthandlare</p> <p>Undersöka om det finns behov/önskemål hos lanthandlare och boende att utveckla hemsändningsbidraget genom andra former än varuleveranser, exempelvis inköpsresor</p> <p>Undersöka behov om och ev. genomföra särskilda informationskampanjer internt och externt där möjligheterna med stödet lyfts fram</p>	<p>KSplu (Övergripande planering)</p>
<p>2. Landsbygdssäkra digitalisering av inköp inom hemtjänsten</p>	<p>Säkra landsbygdsperspektivet och därmed stärka lanthandeln i beslut som rör kommersiell service i Umeå kommun</p>	<p>KSplu (Övergripande planering)</p>
<p>3. Samordning och samverkan</p>	<p>Samverka med regionala aktörer i olika servicesamarbeten, ex. det regionala serviceprogrammet</p> <p>Kartlägga och utnyttja de samordningsmöjligheter som finns mellan ex. offentlig och kommersiell service</p> <p>Ta initiativ till och anordna riktade nätverksträffar för och mellan Umeås lanthandlare</p>	<p>KSplu (Övergripande planering)</p> <p>Alla nämnder (berörda verksamheter)</p> <p>KSplu, KSnau (Övergripande planering, Näringsliv)</p>
<p>4. Utveckla nya serviceformer</p>	<p>Genom stöttande insatser som föreningsrådgivning, personalresurser och ekonomiska stöd medverka till utvecklingen av nya serviceformer tillsammans med lokala aktörer</p>	<p>KSplu, KSnau (Övergripande planering, Näringsliv)</p>
<p>5. Digitaliseringens möjligheter för kommersiell service</p>	<p>Skapa gynnsamma förutsättningar för IT-infrastruktur, ex. genom interna och externa insatser i IT-infrastrukturprogrammet, rådgivning till lokala bredbandsföreningar, samarbete med marknadsaktörer</p>	<p>TN, Umeå Energi (IT-funktionen, Digitalisering av verksamhetsutveckling)</p>

Åtgärd	Aktivitet	Ansvar för åtgärd
6. Utveckla lokal och regional upphandling av varor och tjänster	Stötta och stimulera den lokala näringslivsutvecklingen på Umeå landsbygd genom fortsatt dialog kring lokal och regional upphandling	KSнау (Upphandling)
7. Lyfta fram betydelsen av kommersiell service på Umeå landsbygd	Lyfta fram betydelsen av kommersiell service på Umeå landsbygd, både som viktiga mötesplatser, som servicegivare och som möjliggörare för näringsliv, besöksnäring och lokal utveckling	KSplu, KSнау (Övergripande planering, Näringsliv)

Aktuella nämndsförkortningar

Kommunstyrelsens planeringsutskott (KSplu)

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott (KSнау)

Tekniska nämnden (TN)

Åtgärd 1: Statligt ekonomiskt stöd för kommersiell service på Umeå landsbygd

För att uppnå en god servicenivå i hela landet finns olika ekonomiska stöd till i första hand dagligvarubutiker och drivmedelsstationer i gles- och landsbygder. Dessa stöd lämnas för att upprätthålla en försörjning med dagligvaror och drivmedel som är tillfredställande med hänsyn till geografiska och befolkningsmässiga förhållanden. Länsstyrelsen i Västerbotten och Region Västerbotten handlägger ansökningarna för dessa stöd och bedömer sedan vad som är prioriterat för att nå målen med landsbygdsprogrammet och målen för regionens utveckling.

För att bli beviljad statligt stöd enligt förordning (2000:284) måste bland annat servicen i ett område vara gles, samt att kommunen där den sökande bor har planerat varuförsörjningen på ett sådant sätt att behovet av stöd kan bedömas¹. *Kommersiell serviceplan för Umeå landsbygd* ger därmed tydliga förutsättningar för att lanthandlare och andra kommersiella servicegivare ska kunna beviljas statliga stöd för kommersiell service på Umeå landsbygd.

Eftersom Umeå är en kommun i tillväxt kan förändringar snabbt ske inom området kommersiell service på Umeå landsbygd. Det är därför av stor vikt att kommunens serviceplan hålls uppdaterad och aktuell.

Åtgärd 1.1: Lyfta lokala förutsättningar för kriterier till statligt kommersiellt stöd

Enligt 2018 års kriterium måste det vara minst 10 km till närmsta dagligvarubutik för att kunna erhålla servicebidrag, särskilt driftstöd eller investeringsbidrag. I en tätortsnära landsbygd som Umeå leder det till att en del butiker inte kan erhålla dessa stöd, vilka annars kan nyttjas för exempelvis investeringar, tillgänglighetsåtgärder, miljöförbättringar etc. I dagsläget är det butikerna i Bodbyn, Bullmark, Sörmjöle och Täfteå som inte uppfyller avståndskriteriet och flera av dessa menar att avståndskriteriet utgör ett stort hinder och hämmar önskade investeringar och utveckling. Butiken i Sörmjöle befinner sig i en särskilt kritisk situation och om butiken fortsättningsvis ska finnas kvar krävs resurser och ekonomiskt stöd utifrån.

¹ SFS 2000:284

Umeå kommun bör därför fortsätta föra dialog med Länsstyrelsen och Region Västerbotten för att visa på att avståndskriteriet inte upplevs tillämpligt på en sådan tätortsnära landsbygd som Umeå. Närheten till staden och de större tätorterna utgör en utmaning i sig, genom att Umeå kommuns lanthandlare konkurrerar med ett större och bredare utbud och genom att många landsbygdsbor arbetar inom staden och tätorterna och upplever det som smidigast att också handla där på väg hem från arbetet.

Åtgärd 1.2: Hemsändningsbidrag

Syftet med hemsändningsbidraget är att upprätthålla en tillfredställande varuförsörjning på Umeå landsbygd. Kommunen kan med detta stöd bidra ekonomiskt till hemsändning av dagligvaror för boende på landsbygden. I nuläget används stödet regelbundet av majoriteten av Umeå kommuns lanthandlare och i samtal med dessa framkommer det att stödet är mycket uppskattat hos boende/kunder.

Genom stödet kan boende som har längre än 3 km till närmsta dagligvarubutik, eller som av olika skäl är berättigade till social hemtjänst, få dagligvaror hemlevererade till dörren. I kommunens dialog med lanthandlare om stödet har framför allt de sociala mervärdena lyfts fram, så som att leveranserna utgör socialt viktiga möten för dom som beställer hemsändningarna. Hemsändningen fungerar på vissa håll som ett informellt trygghetsnät, där lanthandlare kontaktar hemtjänstpersonal i de fall som kunder inte öppnar/svarar när hemsändningen levereras.

Hemsändningsbidraget används på olika sätt i olika kommuner. Det finns exempel där stödet används till inköpsresor, det vill säga att kunder skjutsas till lanthandeln istället för att få varorna hemlevererade. I somliga fall erbjuds kunderna även en mindre café-del i butiken där de kan fika och samtala i samband med inköpen. Inköpsresor som dessa fyller en viktig social funktion för framför allt äldre människor som löper stor risk för ensamhet. Umeå kommun kan och bör undersöka om liknande eller andra behov finns hos lanthandlare och kunder på Umeå landsbygd.

Åtgärd 2: Landsbygdssäkra digitalisering av inköp inom hemtjänsten

Socialtjänsten i Umeå kommun arbetar med en utredning om möjligheterna med att digitalisera hemtjänstens inköp. Här är det viktigt att säkra landsbygdsperspektivet så att landsbygdens särskilda förutsättningar beaktas. Kommunen bör sträva efter ett långsiktigt mål där digitala inköp stärker Umeås lanthandlare genom separata ramavtal för landsbygd och tätorter, eller andra lämpliga avtalsformer.

I samtal med socialtjänsten framkom att den interna kunskapen om hemsändningsbidraget och dess funktion på Umeå landsbygd i vissa fall är liten. Särskilda informationslyft om bidraget kan därför behövas, framför allt internt inom kommunen men ett externt informationsarbete kan också vara positivt.

Åtgärd 3: Samordning och samverkan

Kommunen har ett ansvar att samverka med regionala aktörer och att delta i olika servicesamarbeten, så som det Regionala serviceprogrammet för Västerbottens län. Dessa regionala aktörer utgörs exempelvis av Länsstyrelsen Västerbotten, Region Västerbotten, Umeåregionen och Leader-områden. Kommunen har också en viktig roll i att kartlägga och utnyttja de samordningsmöjligheter som finns på Umeå landsbygd mellan exempelvis offentlig och kommersiell service.

Under arbetet med serviceplanen har det i dialog med Umeås lanthandlare framkommit att det kan finnas behov av större kunskapsutbyte och nätverkande lanthandlare emellan. Umeå kommun kan därför ta initiativ till och anordna nätverksträffar för kommersiella servicegivare på Umeå landsbygd. Eftersom förutsättningarna för kommersiell service skiljer sig åt mellan kommunens orter och geografiska områden kan det vara en idé att arrangera mer riktade nätverksträffar, exempelvis för butiker med liknande utmaningar och möjligheter.

Åtgärd 4: Utveckla nya serviceformer

Genom olika stöttande insatser som föreningsrådgivning, personalresurser och ekonomiska stöd kan kommunen medverka till utvecklingen av nya serviceformer tillsammans med lokala aktörer. Det kan exempelvis vara när ekonomiska föreningar, organisationer eller liknande aktörer på Umeå landsbygd söker stöd för olika tillväxtarbeten.

Ett gott exempel på detta är Stöckebygdens utveckling som sökt och beviljats medel för sitt arbete med Mötesplats Stöcke, ett planerat aktivitetshus i Stöcke som inrymmer såväl idrottshall, gym, multi-hall samt funktioner för kommersiell service som café och butik med ett mindre utbud av dagligvaror.

På Holmön planeras också ett utvecklingsprojekt under 2019 med starka kopplingar till kommersiell service. Även i detta projekt stöttar Umeå kommun med såväl ekonomiska medel, rådgivning och personalresurser.

Åtgärd 5: Digitaliseringens möjligheter för kommersiell service

Den ökande digitaliseringen och ny teknik erbjuder fler och utvecklade möjligheter att arbeta på distans, starta nya företag, bedriva e-handel och utveckla nya serviceformer. Obemannade livsmedelsbutiker och utlämningsställen för dagligvaror är exempel som prövas runt om i landet och som visar hur kommersiell service kan etableras på platser där den tidigare inte funnits.

För Umeå landsbygd är god mobiltäckning och snabbt fungerande bredband (fast och/eller mobilt) centralt för att kunna bedriva handel, och väl fungerande IT-infrastruktur utgör därmed en viktig pusselbit i utvecklingen av den kommersiella servicen. I detta sammanhang har Umeå kommun en roll i att skapa gynnsamma förutsättningar för detta. Det kan exempelvis handla om interna och externa insatser i IT-infrastrukturprogrammet, rådgivning till lokala bredbandsföreningar/byanät eller samarbete med marknadsaktörer.

Åtgärd 6: Utveckla regional och lokal upphandling av varor och tjänster

Många av butiksägarna på Umeå landsbygd ser lokal upphandling som en möjlighet att kunna säkra ekonomin. Idag är det svårt för dessa att delta i offentliga upphandlingar, till exempel på grund av upphandlingarnas storlek och kraven på logistik. För att stötta och stimulera det lokala näringslivet och dagligvarubutikerna på Umeå landsbygd är det därför viktigt att kommunen fortsätter att utveckla den lokala och regionala upphandlingen av varor och tjänster. Genom utbildningar och information om kommunens inköp, samt ökad dialog mellan kommun och näringsliv kan möjligheterna att delta i offentliga upphandlingar öka för landsbygdens företagare. Efter sådana upphandlingar kan exempelvis förskolan, skolan och lokala vårdinrättningar utgöra viktiga kunder för dagligvaruhandeln.

Åtgärd 7: Lyfta fram betydelsen av kommersiell service på Umeå landsbygd

Att Umeå landsbygd är en tätortsnära landsbygd medför både utmaningar och möjligheter för boende på landsbygden. För lanthandlare och andra servicegivare på landsbygden innebär det en hög konkurrens med stadens utbud, vilket riskerar att försvaga köptroheten hos kunder.

Utbudet av kommersiell service är inte bara en attraktivitetsfaktor för bygden, utan kan också möjliggöra stora delar av annan service. Servicefrågor på landsbygder är därför komplexa, genom att de olika serviceformerna är beroende av varandra på helt andra sätt än i större tätorter. Vare sig det är den kommersiella, offentliga eller ideella servicen som försvinner så kan det föra med sig stora konsekvenser för serviceutbudet i sin helhet. Lanthandeln utgör också en viktig naturlig mötesplats, knutpunkt och identitetsskapare i bygden, vilket skapar stora sociala mervärden.

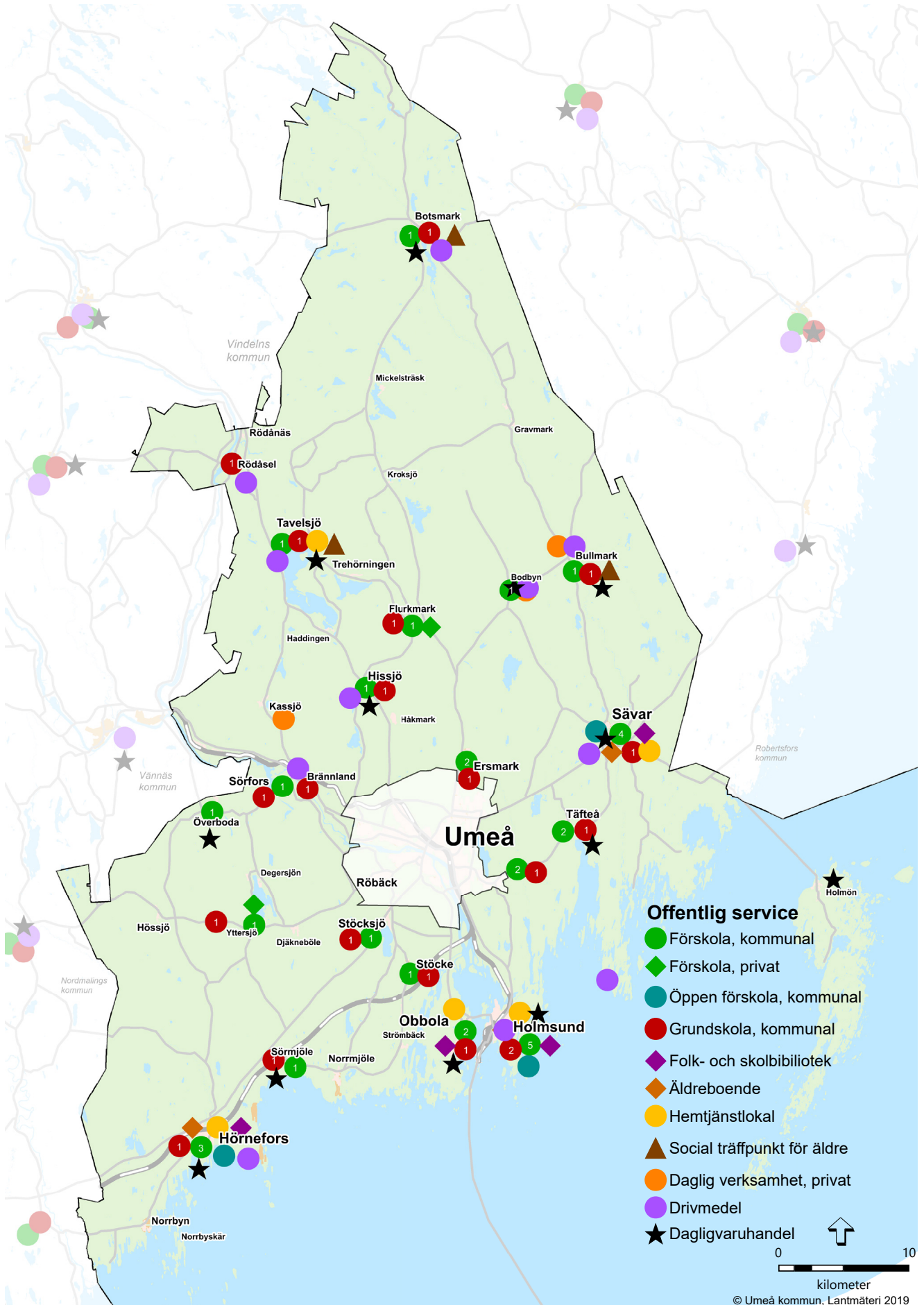
Den höga andelen arbetspendling och de relativt långa avstånden gör att lokalsamhällen är bilburna i mycket större utsträckning än stora tätorter. Tillgången till drivmedel är därför central för att boende och verksamma på Umeå landsbygd ska kunna ha en fungerande vardag. Drivmedelsförsörjning på Umeå landsbygd bidrar även till att trygga köptroheten och minskar risken för att behöva frakta och lagra stora mängder bränsle hemma.

Kommunen bär därför en viktig roll i att lyfta upp lanthandlars och andra serviceföretags betydelse för Umeå landsbygd i stort, både som servicegivare för boende men även som möjliggörare för näringsliv, besöksnäring och lokal utveckling.

Holmöns Lanthandel, en viktig mötesplats och servicegivare. På bild: café- och biblioteksdel. (Foto: Umeå kommun)

Karta offentlig service på Umeå landsbygd

Beskrivning av kommersiell service i utpekade servicenoder

Bodbyn

I Bodbyn med omland bor det cirka 305 personer. Hit räknas oftast byarna Växtholm, Degerbyn, Nybyn, Storliden, Fjäderbäck, Grundbäck samt Åkerbäck. Tidigare fanns här både för- och grundskola, men idag bedrivs endast förskoleverksamhet. Sommaren 2019 förväntas en gruppbostad för personer med funktionsvariationer vara färdigbyggd i Bodbyn, vilken drivs av den ideella föreningen Furan.

ICA Börsen i Bodbyn startades 1988 av den ekonomiska föreningen Bodbyns Fastighetsförening. I butikens anslutning finns även en bränslepump. ICA Börsen drivs genom aktiebolaget Matbörsen AB, medan själva fastigheten ägs av fastighetsföreningen. Bodbyns Fastighetsförening, som ägs av andelsägare fördelade på cirka 84 hushåll, är en stark drivande kraft i bygden och äger förutom butiken även två mindre villor, så kallade "pensionärshus", ett hyreshus, bredbandsnätet samt ett flertal avstyckade tomter. Fastighetsföreningen utgör ett starkt skydds nät för ICA Börsens verksamhet.

Botsmark

Med omlandet inräknat bor det idag cirka 338 personer i Botsmark. Här finns en förskola och F3-skola. På beslut av för- och grundskolenämnden år 2016 går barnen i årskurs 4–6 i Flurkmark skola. I byn finns en matvarubutik, Handlar'n, som öppnade upp år 2016 efter att den tidigare ICA-butiken lagt ned en kort tid innan. Butiken inrymmer postutlämning och apoteksombud och i anslutning till denna finns också en bränslestation.

Från Botsmark är det förhållandevis långt till närmsta butik, vilken ligger i Bygdsiljum, Skellefteå kommun. Avstånden gör att butiken är mycket viktig för varuförsörjningen i kommunens norra delar. Det glesare befolkningsunderlaget är utmanande för butikens ekonomi, men genom det långa avståndet till närmsta butik kan Handlar'n i Botsmark söka statliga stöd som investeringsbidrag och driftstöd. Butiken har med hjälp av dessa stöd blivit beviljade medel för att investera i nya kylar och frysar som väntas vara på plats sommaren 2019. Här finns också förhoppningar om att i framtiden inrätta en café-del för butikens kunder.

Bullmark

Idag bor det cirka 467 invånare i Bullmark med omland. Här finns en förskola, en grundskola, en aktiv kyrka samt föreningen Furan som sedan många år driver boende och daglig verksamhet för personer med intellektuella funktionsvariationer. I byn finns Ica Nära Bullmark som utgör såväl apoteks-, systembolags-, bussgods- och DHL-ombud. Här finns också en drivmedelstation.

På grund av det nära avståndet till grannorten Bodbyn kan Ica Nära Bullmark inte söka statliga stöd. Detta har i många år utgjort ett stort problem för butiken som önskar kunna göra diverse investeringar för att utveckla och förbättra verksamheten.

Hissjö

I Hissjö bor idag cirka 491 personer, men med Håkmark och övrigt omland inräknat är antalet närmare 860. Här finns både för- och grundskola och ortens idrottsförening sköter flera idrottsanläggningar som en konstgräsplan, hockeyrink, beachvolleybollplan, tennisbana och mer.

I Hissjö finns också ICA Nära Hissjö Handel, centralt placerat längs väg 363. Butiken i Hissjö serverar ett stort omland och utgör dessutom ett naturligt handelsstopp för pendlingsstråket mellan Umeå och Vindeln. I butikens anslutning finns också drivmedel, som nyttjas av en stor mängd arbetspendlare och yrkeschaufförer.

Holmön

På Holmön bor 65 stycken året runt boende, men antalet varierar kraftigt mellan årstiderna. Vintertid tvingas exempelvis en del boende att bo i stan på grund av otillräckliga eller inställda färjeförbindelser. På sommaren bebos ön av många fritidsboende.

På Holmön finns butiken Holmöns lanthandel som är ombud för post, apotek och systembolag. I butiken inryms också en biblioteksfilial och en mindre café-del där kunder kan sitta och dricka en kopp kaffe och fika. Butiken ägs och drivs genom Holmöaffären Ekonomisk Förening (HAEF) som äger samtliga aktier i Holmöns Lanthandel och har en utsedd bolagsstyrelse som driver butiken. Butiken är en förutsättning för att kunna leva och verka på Holmön året runt och utgör således en viktig mötesplats och servicegivare för boende och besökare.

Sörmjölje

Idag bor cirka 333 året runt-boende i Sörmjölje, men med omlandet inräknat är det cirka 1 226 personer. Beläget vid kusten och med sitt relativt korta avstånd till stadskärnan utgör orten ett mycket attraktivt område för fritidsboende och sommarvistelse. I Sörmjölje finns sedan lång tid tillbaka både för- och grundskola, men en del ämnen ges idag i Hörnefors. Där finns även närmaste högstadieskola.

I Sörmjölje finns butiken Handlar'n som även inrymmer en restaurang. Butikens nära läge till både Hörnefors och Umeå skapar stora utmaningar vad gäller köptrohet och butiken befinner sig idag i ett kritiskt läge. Verksamheten har under de senaste åren gått runt genom att försäljningen ökar kraftigt under sommarmånaderna, men det gör också butiken väldigt väderberoende. En kall och regnig sommar är ett hårt slag för butiken.

Sörmjölje uppfyller inte avståndskriteriet för statligt kommersiellt stöd och kan därmed inte ta del av de ekonomiska stödmöjligheter som finns för landsbygdsbutiker. Om inga förändringar sker är butikens framtid mycket oviss.

Tavelsjö

I Tavelsjö tätort bor cirka 570 invånare och i omlandet cirka 1 012. Här finns både förskola, grundskola, äldreboende, hemtjänstlokaler, en kyrka med aktiv församlingsgård och ett träningscenter som drivs av Tavelsjö Idrottsklubb (TAIK). Starka föreningar som TAIK utgör drivande krafter i bygden med initiativ som Tavelsjö Halvmaraton och den isbana som plogas upp på Tavelsjön under vintertid. I Tavelsjö finns också Wårdshuset Prästgården som ägs av föreningen Tavelsjö- och Rödåbygdens utveckling (TuRe) och där entreprenörer bedriver restaurang- och caféverksamhet året runt.

ICA Nära Matboa i Tavelsjö utgör ombud för såväl post, bussgoods, Schenker och DHL, samt Svenska Spel, Systembolaget och Apoteket. I anslutning till butiken finns även en drivmedelstation. Tavelsjö utgör med sitt rika serviceutbud en viktig servicenod med stort upptagningsområde, framför allt för kommunens norra delar.

Täfteå

I Täfteå bor det 1 412 boende och med omlandet inräknat cirka 1 710. Här finns två förskolor och en grundskola, medan barn i högstadieskoleålder läser i Sävar. Genom Täfteå Idrottsklubb utövas såväl fotboll, innebandy och längdskidåkning. I Täfteå finns också en rikskänd dansloge. Idrottsklubben äger bolaget Täfteå Fastigheter AB som med projektet TäfteBo planerar att uppföra ett 50-tal lägenheter i centrala Täfteå. I Rovögern finns Kvarken fisk, en populär restaurang som driver en nybyggd Sjömack för personbilar, husbilar och stora båtar. Macken är öppen året runt.

Butiken ICA Nära Täfteå utgör ombud för post, gods och Svenska spel. Butiken planerar att utveckla verksamheten genom diverse investeringar, bland annat ett pizzakoncept. De planerade lägenheterna i centrala Täfteå är tänkta att placeras på en fastighet intill butiken.

Överboda

Överboda är beläget i kommunens västra del, gränsat till Vännäs kommun. Idag bor det cirka 296 personer på orten, men med omlandet inräknat cirka 451. Det senaste året har det byggts fyra hus i byn och fler är på gång. I Överboda finns det populära friluftsområdet Stora Stenen som erbjuder guidade turer och mat för bokade sällskap, grillstuga, sovstuga och barnaktiviteter. Namnet kommer från det stora flyttblock från istiden som är högt beläget uppe på en ås.

Överboda är en företagstät bygd och här finns både för- och grundskola samt dagligvarubutiken ICA Nära Blomqvist. Butiken har utgjort en viktig mötesplats i bygden under många år och servar ett stort omland för både året runt- och fritidsboende. Till exempel levererar butiken inte bara hemsändningar till Överboda-området, utan har också cirka 1 000 sändningar per år till Vännäs kommun. Tidigare fanns här en bensin- och dieselpump, men anläggningen är idag inte i bruk då den anses ligga för nära affärsbyggnaden. Butiken har dock planer på att få anläggningen godkänd och i bruk igen, speciellt då det under vinterhalvåret är många skotrar som passerar butiken.

Påminnelse från Ica Nära Bullmark.

Bakgrund

Regionala serviceprogram

Varje län har tagit fram ett Regionalt serviceprogram (RSP) med det generella målet att stödja och stimulera arbetet med kommersiell och viss offentlig service i Sveriges gles- och landsbygder. Syftet med programmen är att samordna insatser mellan regioner, kommuner och näringsliv i detta arbete. Prioriteringen av statliga stöd till kommersiell service i länens gles- och landsbygder styrs också av dessa program.

Olika län prioriterar olika insatser i respektive program, detta då förutsättningarna för kommersiell service skiljer sig åt mellan olika geografiska områden.

Regionalt serviceprogram för Västerbottens län

Västerbottens regionala serviceprogram har utarbetats i ett partnerskap mellan Länsstyrelsen Västerbotten, Region Västerbotten samt företrädare för länets alla kommuner. Huvudansvarig är Region Västerbotten. Programmet fungerar som ett styrande dokument för prioriteringar av resurser, insatser och åtgärder vad gäller tillgången till kommersiell och offentlig service inom Västerbottens serviceglesa områden. Det övergripande målet med programmet är att:

Skapa förutsättningar för människor och företag att bo och verka i alla delar av länet genom att främja en tillfredsställande servicenivå utifrån realistiska förutsättningar och inom rimliga avstånd.¹

Statliga stöd för kommersiell service

Västerbottens regionala serviceprogram ligger också till grund för hantering av statliga stöd för kommersiell service i länets kommuner. Förutsättningarna för beviljat stöd till kommersiell service regleras dels av Förordning SFS (2000:284), dels av regionala prioriteringar, samt Landsbygdsprogrammet 2014–2020 som sedan 2016 omfattar investeringsbidrag till drivmedelsstationer och dagligvarubutiker.

¹ Regionalt Serviceprogram för Västerbottens län 2014-2020, s.4

Kommunala mål för kommersiell service på Umeå landsbygd

I *Översiktsplan Umeå kommun – tematisk tillägg för landsbygden* anges Umeå kommuns övergripande målsättning för hållbar landsbygdsutveckling:

Umeå landsbygd är en attraktiv plats för boende, näringsliv, föreningar och besökare, där hållbar tillväxt, god livskvalitet och samverkan mellan landsbygdaktörer är i fokus.

Med grund i detta listas fem tematiska målområden som alla har bäring på serviceområdet:

- Skapa attraktiva livsmiljöer genom en hållbar bebyggelsestruktur, som stöttar lokal utveckling, service och kollektivtrafik. På samma sätt som i staden och tätorterna uppmuntras en blandning av upplåtelseformer, bostadstyper och storlekar
- Utveckla och stärka det lokala näringslivet som motor för hållbar landsbygdsutveckling
- Säkra tillgång till väl fungerande offentlig service och utöka samordning och samverkan mellan olika serviceaktörer
- Öka möjligheterna till hållbart resande och robustheten i infrastrukturen för förbättrad kommunikation
- Främja hållbar tillväxt och god livskvalitet genom aktiv lokal utveckling och lokalt engagemang

Utöver *Tematiskt tillägg för landsbygden* och dess tillhörande handlingsprogram finns det andra delar av Umeå kommuns översiktsplan som har bäring för Umeå landsbygds kommersiella service. Här nedan beskrivs vad som står om varuförsörjning, kommersiell service, handel och serviceplanering i övriga översiktsplanedelar.

Översiktsplan Umeå kommun – Fördjupning för Umeå

Här beskrivs hur handel och service generellt ska utvecklas inom kommunen.

- "... Handel och service ska bidra till Umeås fortsatta utveckling och goda möjligheter ska skapas för etablering av ny handel..."
- "... Den befintliga handelsstrukturen med en stadskärna, stadsdelsbutiker och tre halvexterna handelsområden samt landsbygdsbutiker ska utvecklas vidare och stärkas. Dagligvaruförsörjningen i kommunens olika delar ska tryggas..."

Riktlinjer för Umeås handelsstruktur (utdrag av relevanta riktlinjer):

- Umeås handelsstruktur med en stadskärna, tre till fyra stadsdelsövergripande centrum, stadsdelscentrum, kommundelscentrum samt landsbygdshandeln ska stärkas.

Riktlinjer för handel i kommundels- och stadsdelscentra (utdrag av relevanta riktlinjer):

- Planeringen ska syfta till ökade förutsättningar för handel i kommundelscentra.

Riktlinjer för varuutbud (utdrag av relevanta riktlinjer):

Dagligvaror:

- Tillgängligheten till dagligvaror är en viktig hållbarhetsfaktor. I det hållbara samhället bör dagligvarubutiker uppmuntras i samtliga stadsdelar och på landsbygden.

Sällanköpsvaror:

- Uppmuntras i stadskärnan, stadsdelscentra och kommundelscentra.

Översiktsplan Umeå kommun

– vägvisning till planens delar, teman och aktualitet

Här beskrivs utvecklingen av centralorterna Sävar och Hörnefors med flera och deras roll för service i omlandet. I avsnitt 3.1 Bebyggelseutvecklingen – Bebyggelseutveckling på Umeå landsbygd och tätorter – Tätorter och stationssamhällen- stärkt roll i omlandet och förutsättningar för hållbart resande beskrivs att:

”... Tillväxtscenariot är ambitiöst inte minst gällande Hörnefors och Sävar med ett tillväxtscenario med mer än en dubblerad befolkning på lång sikt. ... Ökad befolkning i orterna ger större underlag för utvecklad service, vilket är viktigt eftersom orterna har ett stort omland och fungerar som servicepunkt för stora delar av kommunens landsbygd...”

Översiktsplan Umeå kommun

– Tematiskt tillägg, Strandskydd i Umeåregionen

Här beskrivs bland annat utpekade LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära lägen), hur dessa områden bör användas samt generella urvalskriterier.

”... Urvalskriterier... Som övergripande riktlinje ska ny bebyggelse och verksamheter i strandnära läge stärka byar med en svag befolkningsutveckling för att skapa arbetstillfällen och utöka underlaget för bland annat skola, service och affärer i den specifika byn eller närliggande by. Genom en sammanhållen bebyggelse, som kan bilda underlag för livskraftiga bysamhällen, väntas detta kunna ske...”

Besöksnäring som stimulerar det lokala näringslivet

I Umeå kommun berör planeringen av service även besöksnäringens utvecklingen, där utpekanden av resurser för utveckling och besöksmål finns i översiktsplanen. En utveckling av besöksnäringen på en plats är ofta starkt kopplat till utveckling av servicefunktioner på samma plats, det här gäller framförallt längs kusten och i älvlandskapet, och därför är utpekande av exempelvis utvecklingsområden för besöksnäring en viktig aspekt i serviceplaneringen.

Organisation och budget

Kommunstyrelsens planeringsutskott (KSplu) är ansvarig politisk nämnd för frågor som rör landsbygdsutveckling och översiktsplanering. Även budgeten för exempelvis hemsändningsbidrag ligger under denna nämnd. Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott (KSnu) är ansvarig politisk nämnd för frågor rörande näringslivsutveckling.

Verksamheten Övergripande planering har ansvar för bland annat översiktsplanering och landsbygdsutveckling inklusive serviceplanering och här finns en av Länsstyrelsen utsedd kontrollant för företagsstöd. Umeå näringsliv har ansvar för näringslivsutveckling inklusive besöksnäring och även här finns en av Länsstyrelsen utsedd kontrollant för företagsstöd.

Service

Service-begreppet är brett och kan omfatta flera olika typer av service. Här förklaras vad som menas med de olika serviceområdena, samt vilka aktörer som bär huvudansvaret för dessa.

Grundläggande service: Enligt utredningen SOU 2015:35, Service i glesbygd, utgör grundläggande kommersiell service försäljning av dagligvaror och drivmedel, post- och apoteksservice samt betaltjänster.

Kommersiell service: Den typ av verksamhet som bedrivs i vinstsyfte och som oftast sker i konkurrens med liknande verksamheter. I ett landsbygdssammanhang handlar det vanligtvis om dagligvarubutiker och drivmedelsstationer, men kan också handla om exempelvis gårdsbutiker som erbjuder enklare utbud av livsmedel och basvaror.

Service inom besöksnäring: handlar framför allt om service som rör turism, och även här utgör gårdsbutiker aktuella och viktiga inslag.

Ideell service: den form av service som utförs av ideella föreningar och organisationer. Det kan exempelvis handla om anordnande av olika arrangemang, fritidsaktiviteter, studiecirkel eller hobbyverksamhet. Utbudet av ideell service har stor betydelse för lokalsamhället och människors känslor av samhörighet, trygghet och gemenskap.

Offentlig service: verksamhet som genomförs eller finansieras med offentliga medel och som erbjuds och är tillgänglig för allmänheten. Den offentliga servicen bedrivs på tre nivåer; genom staten, regionen och kommunen.

Statlig service: omfattar bland annat tillgång till polis, försäkringskassa, arbetsförmedling samt närvaro av statliga myndigheter och verk som exempelvis Länsstyrelsen, Tillväxtverket, Skattemyndigheten, Trafikverket m.fl.

Regional service: tillhandahålls av exempelvis Länsstyrelser, Regioner och/eller landsting. För Umeå kommun är det Länsstyrelsen Västerbotten och Region Västerbotten (tidigare Västerbottens läns landsting) som råder över denna service.

Länsstyrelsen i Västerbotten är regeringens företrädare på länsnivå och verkar för att nationella mål får genomslag i Västerbotten. Länsstyrelsens uppgifter omfattar bland annat regional tillväxt, landsbygdsfrågor, samhällsplanering, natur- och miljövård, klimat- och energifrågor och kris-beredskap.

Region Västerbotten arbetar huvudsakligen med hälso- och sjukvård samt har det regionala utvecklingsansvaret i Västerbottens län. Regionen arbetar med fokusområden som regional utvecklingsplanering, näringsliv och företagande, turism, energi, miljö och klimat, kompetensförsörjning och utbildning, transport-infrastruktur och kommunikationer, IT-infrastruktur och tillämpningar, förnyelse av samhälls-service, internationellt engagemang och EU-arbete samt regional kulturutveckling.

Kommunal service: omfattar exempelvis skola/förskola, äldreomsorg, räddningstjänst, bibliotek, bostads-, bygg- och fastighetsärenden, planärenden, vatten och avlopp, avfall och återvinning, miljö och hälsoskyddsärenden, energiförsörjning, bredband, service till näringslivet, kultur och fritid.

Bilaga 1:

Regler för hemsändning i Umeå kommun

I syfte att upprätthålla en tillfredsställande dagligvaruförsörjning på landsbygden lämnar Umeå kommun bidrag till dagligvarubutiker för hemsändning av dagligvaror. Med dagligvaror menas livsmedel och de övriga varor som normalt förekommer i en dagligvarubutik.

- Bidrag lämnas för hemsändning till fast boende landsbygdshushåll som har mer än 3 km till närmaste landsbygdsbutik. Undantag vad gäller avståndsregeln kan göras för hushåll som av olika skäl är berättigade till social hemtjänst.
- Hemsändning skall i princip ske från närmaste dagligvarubutik, eventuell indelning i hemsändningsområden bestäms av kommunen.
- Ersättning avser en hemsändning per hushåll och vecka.
- Bidraget är generellt och är för närvarande 200 kr per hemsändningstillfälle.
- Butiken äger rätt att ta ut max 20 kr per kund och hemsändningstillfälle
- Bidraget betalas ut av enheten för Övergripande planering efter redovisning på särskild blankett. Varje handlare bestämmer om distributionen skall genomföras med eget fordon eller via entreprenör.

Övergripande planering

Besök: Stadshuset, Skolgatan 31A

Postadress: 901 80 Umeå

090-16 10 00

umea.kommun@umea.se

www.umea.se/kommun